

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2019

AFRIKAANS HUISTAAL V3

PUNTE: 100

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 6 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit TWEE afdelings.

AFDELING A: Opstel

(50 punte)

AFDELING B: Langer Transaksionele Tekste (2 x 25)

(50 punte)
2. Beantwoord EEN vraag in AFDELING A en TWEE vrae in AFDELING B.
3. Skryf in die taal waarin jy geassesseer word.
4. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
5. Jy moet jou werk beplan (bv. 'n breinkaart/diagram/vloeydiagram/kernwoorde, ens.), proeflees en redigeer. Die beplanning moet VOOR die finale produk gedoen word.
6. Alle beplanning moet duidelik aangedui word en daarna netjies deurgehaal word.
7. Jy moet jou tyd soos volg bestee:

AFDELING A: ongeveer 80 minute

AFDELING B: ongeveer 70 (2 x 35) minute
8. Nommer elke skryfstuk korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
9. Die titel/opskrif word NIE in aanmerking geneem wanneer die woorde getel word NIE.
10. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: OPSTEL**VRAAG 1**

Kies EEN van die volgende opdragte en skryf 'n OPSTEL van 350–400 woorde. Skryf die vraagnommer en die titel/opskrif van jou opstel neer.

- 1.1 Hoekom het dit met my gebeur? [50]
- 1.2 Agter tralies ... [50]
- 1.3 *Die liefde loop soms met jou op vreemde paaie.* [50]
- 1.4 Tegnologie maak die mens 'n eensame wese. [50]
- 1.5 Skryf 'n opstel wat gebaseer is op die volgende uittreksel. Voorsien jou eie titel.

***Hoop, wat is hoop?
Dis die wens dat die son weer opkom
Hoop, wat is hoop?
Dis dat vrede by ons uitkom.***

Lirieke: Bring die hoop weer terug – Jo Black

[50]

- 1.6 Bestudeer die prente hieronder en skryf 'n OPSTEL oor EEN. Skep jou eie titel. Skryf die nommer (1.6.1, 1.6.2 OF 1.6.3) en jou eie titel neer.

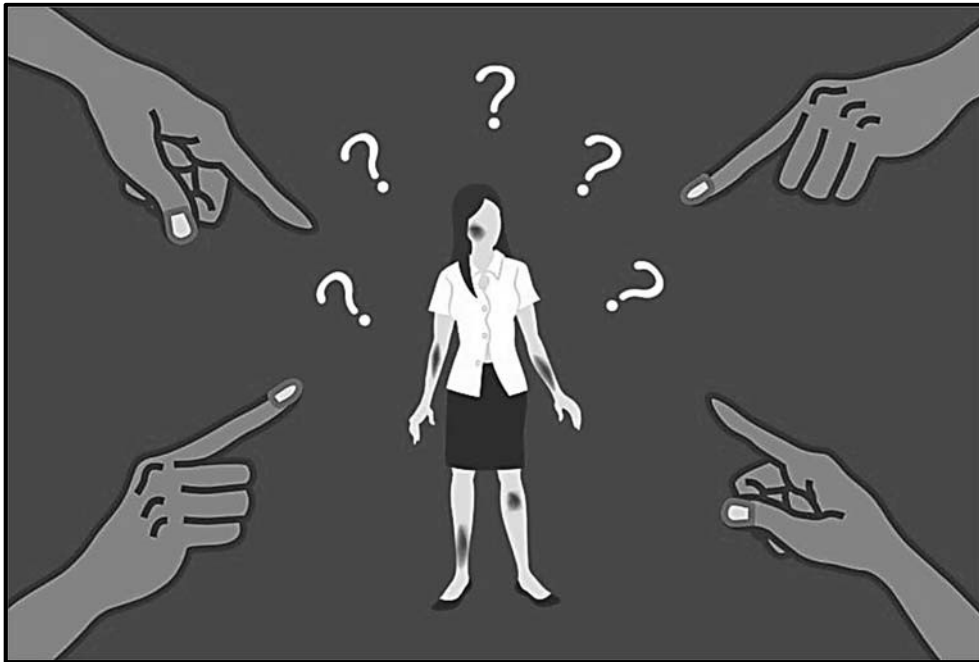
1.6.1

[Bron: <https://www.inc.com>]

[50]

1.6.2

[Bron: www.shutterstock]

[50]

1.6.3

[Bron: www.burkemuseum.org]

[50]

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: TRANSAKSIONELE TEKSTE**VRAAG 2**

Kies TWEE van die volgende opdragte en skryf 180–200 woorde oor elk. Skryf die nommer en die titel/opskrif van die teks wat jy gekies het, neer.

2.1 INFORMELE BRIEF: VRIENDSKAPLIKE BRIEF

Jou vriend/vriendin was onlangs in 'n ernstige ongeluk betrokke. Hy/Sy moet nog vir drie weke in die hospitaal bly.

Skryf 'n brief waarin jy jou vriend/vriendin bemoedig en raad gee hoe om die situasie te hanteer.

[25]**2.2 DIALOOG**

Jou beste vriend/vriendin maak 'n gewoonte daarvan om laat te kom. Dit het al tot vele rusies gelei, maar nog steeds kom hy/sy laat.

Skryf die dialoog tussen jou en jou vriend/vriendin waar jy hom /haar baie duidelik laat verstaan dat jy hierdie gedrag nie meer gaan duld nie. Gee ook voorstelle wat hy/sy kan doen om betyds te wees.

[25]**2.3 HULDEBLYK**

Jou graad 1-juffrou is onlangs oorlede. Jy het groot bewondering vir haar gehad en het altyd seker gemaak dat jy nog kontak met haar het.

Die laerskool het jou gevra om 'n huldeblyk tydens die saalopening te lewer.

Skryf die huldeblyk.

[25]**2.4 FORMELE BRIEF: DANKIESÊBRIEF**

Jy is in beheer van julle skool se filantropie. Julle was gedurende die jaar by verskeie projekte betrokke en julle plaaslike supermark het ruim donasies geskenk vir julle projekte.

Bedank die supermarkgroep vir hulle ondersteuning.

[25]**2.5 RESENSIE**

Jy is die resensent vir julle skoolkoerant.

Skryf 'n resensie vir dié koerant oor die nuutste aksieflik wat jy onlangs gaan kyk het.

[25]

2.6 TOESPRAAK

Jy is die kaptein van 'n sportspan. Julle volgende wedstryd is teen 'n skool wat elke jaar die liga wen. Jy besluit jy gaan jou span motiveer.

Skryf 'n toespraak wat jy by julle spanbousessie gaan lewer.

[25]

TOTAAL AFDELING B: 50
GROOTTOTAAL: 100

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2019

**AFRIKAANS HUISTAAL V3
NASIENRIGLYN**

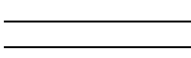
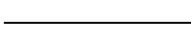
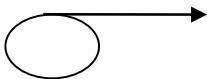
PUNTE: 100

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 12 bladsye.

Maak gebruik van die volgende simbole/tekens by die nasien van skryfwerk ter wille van eenvoud en eenvormigheid.

SIMBOOL	BESKRYWING	VERDUIDELIKING
0	Sirkel	Punktuasiefout
	Dubbelstrepie onder 'n woord	Spelfout
	Lang streep onder 'n woord	Foutiewe woordgebruik
	Sirkel met pyltjie	Woordorde
∧	Weglaatteken	Woord weggelaat
T	Hoofletter T in kantlyn	Tye verwar
H	Dubbele hh	Herhaling van gedagtes
VR	Vraestel	Dele saamgeflans uit vraestel
?	Vraagteken	Baie verwarrend/sukkel om te verstaan wat leerder skryf
[	Enkelhakie	Nuwe paragraaf
E	Letter "e" bo woord	Engelse woord gebruik

ALGEMENE ASSESSERINGSRIGLYNE

AFDELING A: OPSTEL

AFDELING A word volgens die rubriek uit 50 geassesseer. Die leerder mag slegs oor EEN onderwerp of prikkel skryf. Hy/Sy mag enige soort opstel, toepaslik volgens hoe hy/sy die onderwerp interpreteer, skryf. Slegs die finale poging word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die laaste poging van die eerste onderwerp nagesien.

NASIENRIGLYNE

Dui aan die einde van die opstel die kodes soos volg aan:

Voorbeeld:

Inhoud:	I = KL = 21
Taal, styl en redigering:	T = KL = 10
Struktuur:	S = G = 3
Skryf dan die totaal van die opstel aan die regterkant (onder die opstel):	34

Dra die punt uit 50 oor na die BEGIN van die opstel (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

DIE FORMAAT VAN DIE OPSTEL

Inleiding: Dit is gewoonlik een paragraaf waarin die onderwerp bekendgestel word. Dit behoort treffend, relevant, saaklik en kort te wees.

Liggaam: Dit is verskeie paragrawe waarvan die eerste sinne gewoonlik die hoofgedagte bevat. Die daaropvolgende sinne is ter ondersteuning van die hoofgedagtes en is menings van die skrywer. Die laaste sinne bevat gewoonlik die samevatting van die hoofgedagte.

Slot: Dit is die laaste paragraaf wat die opsomming van die skrywer se mening of sy/haar standpunt insluit. In die geval van 'n verhalende, beskrywende en bespiegelende opstel vat die slot die skryfstuk saam, terwyl 'n argumenterende en beredenerende opstel se slot die skrywer se finale standpunt/mening weerspieël.

VRAAG 1

Riglyne

Assesseer die opstel, sonder vooroordeel, vanuit die leerder se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie. Hierdie moontlikhede (onderstaande nasienriglyn) mag nie as bindend beskou word nie. Die leerder bied dus enige soort opstel aan, soos byvoorbeeld:

1.1 Hoekom het dit met my gebeur?

Die kandidaat kan die opstel as 'n verhalende/beskrywende opstel aanbied. In 'n verhalende opstel sal die fokus val op wat aanleiding tot die gebeurtenis gegee het. Die feit dat die persoon/karakter die gebeure bevraagteken, moet duidelik blyk. Die kandidaat kan 'n verhaal vertel waarin dit duidelik is dat hy/sy worstel met die feit dat dit juis met hom/haar gebeur het. In 'n beskrywende opstel kan die kandidaat beskryf wat gebeur het en waarom hy wonder oor die gebeure. Die verhaal/beskrywing kan ernstig of humoristies wees. In 'n beredeneerde of argumenterende opstel kan die kandidaat argumenteer dat die mens nie altyd seker is hoekom spesifieke goed met sekere mense gebeur nie. Die kandidaat kan ook bespiegel waarom dit juis met hom/haar moes gebeur het.

[50]

1.2 Agter tralies ...

Die kandidaat sal die opstel hoofsaaklik as 'n verhalende/ beskrywende opstel aanbied. In 'n verhalende opstel kan die kandidaat die verhaal vertel van hoe hy/sy agter tralies beland het. Die kandidaat kan die verhaal vertel van hoe hy/sy gevange voel in 'n plek of omstandighede. Die tralies kan ook verwys na beperkinge in 'n persoon se lewe. Die verhaal kan oor byvoorbeeld diere in gevangenskap handel. In 'n beskrywende opstel kan die plek/karakters agter die tralies beskryf word. Die kandidaat kan die verhaal ook uit die perspektief van gevange diere vertel. Die kandidaat kan ook bespiegel hoekom mense of diere agter tralies beland. In 'n argumenterende/ beredeneerde opstel kan die kandidaat skryf oor die regverdigheid daarvan om mense of diere agter tralies te hou. Die kandidaat kan ook skryf hoe baie mense gevangenes van hulle eie omstandighede word.

[50]

1.3 Die liefde loop soms met jou op vreemde paaie.

Die kandidaat kan die opstel as 'n verhalende/beskrywende opstel aanbied. Daar kan vertel word wat gebeur het dat die liefde die persoon op vreemde paaie gelei het. In 'n verhalende opstel kan die verhaal vertel word van 'n persoon wat die liefde op 'n vreemde manier beleef het. Die onderwerp kan letterlik sowel as figuurlik geïnterpreteer word. Die kandidaat kan ook verwys na die besonderhede van sy lewe en presies hoe die liefde hom in verskillende rigtings geneem het. In 'n beskrywende opstel kan die vreemde liefdespaaie beskryf word. Die onderwerp kan ook argumenterend/beredeneerde aangebied word waar die kandidaat die leser oortuig dat die liefde soms met jou op vreemde paaie loop.

[50]

1.4 Tegnologie maak die mens 'n eensame wese.

Die onderwerp leen hom tot die skryf van 'n argumenterende of beredeneerde opstel waar die kandidaat hom/haar uitspreek oor die rol wat tegnologie in die mens se lewe speel en hoe dit bydra tot die mens se eensaamheid. Die kandidaat kan argumenteer dat tegnologie kommunikasie negatief beïnvloed en die mens sodoende vereensaam. Die kandidaat kan ook skryf oor die feit dat tegnologie binne-in ons huise beskikbaar is en die mens nie eers die huis hoef te verlaat om dinge te doen nie. Die kandidaat kan ook bespiegel of tegnologie die mens wel 'n eensame wese maak. Die kandidaat kan ook 'n beskrywende opstel skryf waar beskryf word hoe die tegnologies vereensaamde mens lyk. In 'n verhalende opstel kan die kandidaat die verhaal vertel van hoe iemand as gevolg van tegnologie vereensaam het.

[50]

1.5 Hoop

Die onderwerp kan lei tot verskeie interpretasies wat onder andere verhalend, bespiegeland, mymerend, argumenterend of beskrywend kan wees. 'n Verhaal sal kan handel oor 'n gebeurtenis waar hoop 'n belangrike rol gespeel het. Hoop kan ook beskryf word. Daar kan ook bespiegel word oor wat presies hoop is. In 'n beredeneerde of argumenterende opstel kan die kandidaat argumenteer dat daar nie meer hoop vir ons land, mense of natuur is nie.

[50]

1.6 1.6.1 Horlosie met geld

Interpretasies kan lei tot 'n verhalende, beskrywende, bespiegelende, argumenterende of beredeneerde opstel. Die kandidaat kan 'n verhaal vertel met tyd en geld as tema. Daar kan ook verwys word na die uitdrukking *tyd is geld*. Daar kan ook die verhaal vertel word van iemand wat geld verloor het as gevolg van swak tydsberekening. Daar kan ook vertel word hoe die mens in vandag se lewe jaag met die doel om net meer geld of besittings bymekaar te maak. In 'n beskrywende opstel kan die kandidaat die moderne samelewing, waarin tyd en geld 'n groot rol speel, beskryf. In 'n argumenterende of beredeneerde opstel kan die kandidaat argumenteer dat die mens se lewe beheer word deur tyd en geld.

[50]

1.6.2 Meisie met die vraagtekens

Die onderwerp kan lei tot 'n verskeidenheid van opstelle naamlik verhalend, beskrywend, argumenterend of beredeneerd. In 'n verhalende opstel kan die meisie se verhaal vertel word. Die kandidaat kan byvoorbeeld vertel hoe die meisie geboelie is. Sy kan ook die slagoffer van ander se negatiewe kritiek wees. Dit kan ook 'n verhaal wees wat vertel presies wat in die meisie se lewe skeefgeloop het. Dit kan ook 'n verhaal van mishandeling wees. In 'n beskrywende opstel kan die omstandighede van die meisie beskryf word. Daar kan ook beskryf word hoe mense ander mense kritiseer en in hulle lewens inmeng. In 'n beredeneerde opstel kan geredeneer word of die mens wel 'n slagoffer van ander se kritiek is.

[50]

1.6.3 Die wolf/hond

'n Verhalende opstel kan byvoorbeeld die storie van die wolf/hond vertel. Die wolf/hond kan ook figuurlik geïnterpreteer word en die verhaal vertel van iemand wat soos 'n dier opgetree het. In 'n beskrywende opstel kan verskillende tipes wolwe/honde beskryf word. In 'n argumenterende of beredeneerde opstel kan standpunt ingeneem word dat die mens die wolf uitroei. Die kandidaat kan ook 'n opstel met 'n wetenskaplike aanslag skryf. Die wetenskap gebruik wolwe vir verskillende eksperimente. In 'n argumenterende of beredeneerde opstel kan die kandidaat argumenteer dat die mensdom soos wolwe optree. Die gedrag en gewoontes van die dier kan ook beskryf word.

[50]**TOTAAL AFDELING A: 50**

SOORT OPSTELLE

VERHALENDE OPSTEL

Dit is 'n interessante vertelling van 'n storie/gebeurtenis(-se) (gewoonlik uit die verlede). Dit kan vanuit enige perspektief geskryf word.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit handel oor iets wat gebeur het en vertel word ('n storie of gebeurtenis).
- 'n Sterk oortuigende storielyn ontwikkel logies en die verhaal oortuig.
- Dit is opreg en met entoesiasme geskryf.
- Die inhoud is boeiend en interessant, daarom is die inhoud samehangend.
- Die verhaal word uit eie ervaring geskryf, maar dit kan fiktief wees.
- Karakterisering oortuig en die agtergrond/atmosfeer is geslaagd.
- 'n Treffende inleiding boei die leser.
- 'n Verrassende slot rond die inhoud af.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paraagrafering moet aandag geniet.
- Dit gebruik gewoonlik die verlede tyd.

BESKRYWENDE OPSTEL

Die skrywer beskryf iets/iemand soos hy/sy dit ervaar (dis moeilik om iets te beskryf wat nie eerstehands ervaar is nie) en stel die leser in staat om die onderwerp wat beskryf word, net so lewendig soos hy/sy te beleef.

Hou die volgende in gedagte:

- Waarnemings met al vyf sinne en 'n goeie woordeskat word vereis.
- Insig, begrip, 'n eie beleving en sinvolheid geniet aandag (dit is meer as net die opnoem van waarnemings).
- Tekste kan varieer van meer realisties tot 'n verdieping in die aanbieding.
- Eie gevoelens oor dit wat beskryf word, kan gegee word.
- Plekke en gebeure word presies en akkuraat beskryf.
- Karakters moet lewensgetrou wees: innerlik en uiterlik.
- Beeldspraak, idioom en spreekwoorde word oorspronklik aangewend.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paraagrafering moet aandag geniet.
- Beskrywing het atmosfeer en stemming ten doel: dit word gedoen deur die konnotasie en nie die denotasie van woorde nie.
- Stylfigure kan gebruik word.

BEREDENEERDE OPSTEL

Dis objektief en probeer om 'n gebalanseerde gesigspunt van beide kante van 'n argument te gee. Die skrywer oorweeg verskeie aspekte van die onderwerp onder bespreking en bied teenstellende menings onpartydig aan. Die skrywer mag tot 'n spesifieke gevolgtrekking aan die einde van die opstel kom, maar die argumente vir en teen die onderwerp moet goed gebalanseerd en duidelik ontleed wees in die ontwikkeling van die opstel.

Hou die volgende in gedagte:

- BEIDE kante van die argument moet beredeneer word.
- Die inhoud oortuig en ontwikkel logies en helder.
- Dit bevat goed gemotiveerde en ondersteunende stellings.
- 'n Gevolgtrekking word in die slotparagraaf, wat aansluit by die inleiding, gemaak. Die slot gee 'n sterk aanduiding van die skrywer se mening.
- Die leser word deur die skrywer se standpunt oortuig.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paraagrafering moet aandag geniet.
- Hoewel objektief, kan die skrywer ook persoonlik raak.

BESPIEGELEND OPSTEL

Die skrywer oorweeg/deurdink 'n idee/leuenswaarheid en gee sy/haar emosionele reaksies en gevoelens weer. Dit bespiegel oor 'n droom of wense/moontlikhede.

Hou die volgende in gedagte:

- Die probleem, situasie, saak, onderwerp word omskryf.
- Die onderwerp word bepeins, oordink: verskillende opsies word teen mekaar opgeweeg.
- Dis persoonlik van aard.
- Daar is 'n definitiewe struktuur, maar 'n gevolgtrekking is nie nodig nie.
- Dit hoef nie 'n gebalanseerde bespreking te bied nie – dit kan humoristies of ernstig geskryf word.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paraagrafering moet aandag geniet.

ARGUMENTERENDE OPSTEL

Die skrywer het 'n spesifieke mening en argumenteer daarvoor om sy/haar standpunt te motiveer.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit is subjektief en definitiewe menings moet gestel word.
- 'n Eie mening word op 'n baie oorspronklike en treffende manier gegee.
- 'n Reeks argumente om perspektief te motiveer, word gegee.
- Verdediging of aanval van 'n saak word enduit volgehou.
- 'n Verskeidenheid stylfigure en oorredingstegnieke kan gebruik word.
- Sterk gevoelstaal wat emosioneel is, maar nie kru taal nie, kan gebruik word.
- Daar moet 'n duidelike en oortuigende slot wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paraagrafering moet aandag geniet.

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: TRANSAKSIONELE TEKSTE

AFDELING B word volgens die rubriek uit 25 geassesseer. Slegs TWEE tekste word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die laaste teks nagesien.

NASIENRIGLYNE

Dui aan die einde van die skryfstuk die kodes soos volg aan:

Voorbeeld:

Inhoud, beplanning en formaat:

IK = 10

Taal, styl en redigering:

TG = 6

Skryf dan die totaal van die skryfstuk aan die regterkant (onder die teks).

16

Dra dan die punt uit 25 oor na die BEGIN van die skryfstuk (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

VRAAG 2

2.1 INFORMELE BRIEF: VRIENDSKAPLIKE BRIEF

Die brief fokus op die feit dat die kandidaat se vriend/vriendin in 'n ernstige ongeluk betrokke was en nog 'n rukkie in die hospitaal moet bly.

Die kandidaat moet die vriend/vriendin bemoedig **en** raad gee hoe om die situasie te hanteer.

Hou die volgende in gedagte:

- Gebruik informele taal, register en styl.
- Beskrywende, maar eenvoudige taal behoort voor te kom.
- Die briefinhoud behoort logies en volgens bogenoemde doel uiteengesit te word.
- Briewe behoort 'n inleiding, liggaam/inhoud en slot te hê.
- Die skrywer se adres en datum waarop die brief geskryf word, moet in die korrekte formaat/in korrekte spelling (AWS p. 55 reël 9.14) gegee word.
- Na die skrywer se adres behoort die informele aanhef te volg.
- Die brief behoort informeel afgesluit te word.
- Die formaat van die brief is belangrik.

[25]

2.2 DIALOOG

Die dialoog is 'n gesprek tussen die kandidaat en sy/haar vriendin. Die kandidaat moet die vriend/vriendin duidelik laat verstaan dat die gewoonte om laat te kom, nie meer aanvaarbaar is nie. Die kandidaat moet ook voorstelle maak wat die vriend/vriendin kan doen om die laatkommery te stop.

Hou die volgende in gedagte

- Twee of meer mense voer 'n gesprek met mekaar.
- Spreekbeurt vind plaas in die orde waarin die gesprek gevoer word en vanuit die spreker se perspektief.
- Elke nuwe spreekbeurt word op 'n volgende reël geskryf.
- Gebruik 'n dubbelpunt na die naam van elke spreker.
- Ekstra inligting word tussen hakies, voordat die spreker praat, aangedui, byvoorbeeld: Anna: (met dringendheid)
- Skets 'n scenario voordat die dialoog geskryf word.

[25]**2.3 HULDEBLYK**

Die kandidaat bring hulde aan sy/haar graad 1-juffrou wat onlangs oorlede is. Die kandidaat kan verwys na sy/haar verbintenis met die oorledene en wat hul verhouding so besonders gemaak het.

Hou die volgende in gedagte:

- Die volgende belangrike inligting word in 'n huldeblyk gegee:
  - Oorledene se naam en van.
  - Die volgende inligting kan gegee word: adres, ouderdom, datum van afsterwe, plek waar die persoon oorlede is, oorsaak van dood, name van gesinslede agtergelaat.
  - Gebeure en staaltjies oor die vriendskap.
  - Persoonlike herinneringe kan gegee word.
- Die leser moet 'n duidelike beeld van die oorledene kan vorm.
- Die styl moet by die geleentheid en gehoor pas.
- Vermyn oordrewe sentimentaliteit.
- Gebruik kort, bondige sinne.
- Die inhoud van die huldeblyk moet in paragrawe aangebied word.

[25]**2.4 FORMELE BRIEF : DANKIESÊBRIEF**

Die brief word aan die bestuurder van 'n supermark gerig. Die supermarkgroep word bedank vir hulle ondersteuning met die Filantropiese projekte.

Hou die volgende in gedagte:

- Die formaat van die brief moet korrek wees : adres van sender, datum, adres van ontvanger, aanhef, opskrif/doel, paragrawe, afsluiting.
- Die formele brief word aan die bestuurder gerig.
- Die inhoud is baie belangrik, so ook die styl, struktuur en doel.
- Die styl behoort saaklik, formeel, maar hoflik te wees. Eenvoudige, direkte taal is nodig.
- Indien 'n skuilnaam gebruik word, moet die formaat steeds korrek wees, maar dit is onwaarskynlik dat 'n skuilnaam in die geval gebruik sal word.
- Die afsluiting is formeel en bevat die skrywer se voorletters, van en titel, waar nodig.

[25]

2.5 RESENSIE

Die resensie word vir die skoolkoerant geskryf en moet oor die nuutste aksiefliek gaan.

Hou die volgende in gedagte:

- Resensies gee die resensent se mening oor die werk.
- Goeie resensies probeer om regverdig, maar eerlik te wees.
- Humor kan in resensies gebruik word.
- 'n Resensie is gewoonlik subjektief: twee resensente mag oor dieselfde onderwerp verskil.
- Gee toepaslike feite, byvoorbeeld die titel van die rolprent, regisseur, akteur(s), kamerawerk, musiek en ander belangrike inligting.
- Die resensent skryf iets oor die inhoud van die rolprent, maar die ontknoping van die rolprent word nie gegee nie.
- Die slotparagraaf gee die resensent se laaste indrukke/gevolgtrekking/samevatting en aanbeveling.

[25]

2.6 TOESPRAAK

Die kandidaat is die kaptein van die sportspan. Hy/Sy gee 'n motiveringstoespraak.

Hou die volgende in gedagte:

- Die kandidaat besluit self oor die styl wat gebruik gaan word. Gee aandag aan wanneer, waar, hoekom (doel), wie (sportspan) en wat.
- Die inleiding moet belangstelling wek.
- Ontwikkel weldeurdagte idees en vermy clichés.
- Kort sinne met eenvoudige idees word gebruik.
- Die klem behoort te val op die motivering van die span omdat die opponente elke jaar die liga wen.

[25]

TOTAAL AFDELING B: 50
GROOTTOTAAL: 100

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL – HUISTAAL [50 PUNTE]**LET WEL:**

- Gebruik altyd die rubriek by die nasien van die opstel (Vraestel 3, AFDELING A).
- Punte van 0–50 is in VYF hoofvlakomskrywings verdeel.
- Die kriteria vir Inhoud, Taal en Styl is verder in elk van die vyf vlakomskrywings in 'n hoë- en laevlaksubkategorie verdeel, met die toepaslike verspreiding van punte en die omskrywings.
- Struktuur word nie deur die verdeling in 'n hoë en lae vlak beïnvloed nie.

Kriteria	Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD EN BEPLANNING (Respons en idees) Organisering van idees vir beplanning; Bewustheid van doel, gehoor en konteks	Hoë vlak 28–30 - Respons is uitsonderlik/treffend en bo verwagting - Idees is intelligent, volwasse en stem leser tot nadenke - Uitsonderlike organisasie en samehang insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	22–24 - Respons baie goed; getuig van vaardigheid - Idees heeltemal relevant, interessant en lewer bewys van volwassenheid - Organisasie baie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	16–18 - Respons bevredigend - Idees redelik samehangend en oortuigend - Redelike organisasie en redelik samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	10–12 - Wisselvallige samehang in respons - Idees onduidelik, nie oorspronklik nie - Min bewys van organisasie en samehang	4–6 - Respons heeltemal irrelevant - Idees deurmekaar en nie op onderwerp gefokus nie - Vaag en herhalend - Geen organisasie nie en is onsamehangend
	Lae vlak 25–27 - Respons uitmuntend, maar uitsonderlik treffende eienskappe van 'n opstel ontbreek - Idees intelligent en volwasse - Knap organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	19–21 - Respons goed; getuig van vaardigheid - Idees relevant, interessant - Organisasie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	13–15 - Respons bevredigend, maar verval soms in onduidelikheid - Idees redelik samehangend en oortuigend - 'n Mate van organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	7–9 - Respons is grootliks irrelevant - Idees begin los staan en kan verwarrend wees - Skaars 'n bewys van organisasie en samehang	0–3 - Geen poging aangewend om in ooreenstemming met onderwerp te wees nie - Heeltemal irrelevant en ontoepaslik - Deurmekaar en geen fokus nie
TAAL, STYLEN REDIGERING Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel/effek en konteks; Woordkeuse; Taalgebruik en konvensies, punktuasie, grammatika, spelling.	Hoë vlak 14–15 - Toon, register, styl en woordeskat hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks - Taalgebruik getuig van vertroue, indrukwekkend - Toon retories treffend en effektief - Grammatika en spelling feitlik foutvry - Knap gedaan	11–12 - Toon, register, styl en woordeskat baie gepas vir doel, gehoor en konteks - Taalgebruik effektief en 'n deurlopende gepaste toon word gebruik – gepas, konstant; - Grammatika en spelling grootliks foutvry - Baie goed gedoen	8–9 - Toon, register, styl en woordeskat gepas vir doel, gehoor en konteks - Gepaste taalgebruik om betekenis oor te dra - Toon is gepas - Retoriese middele gebruik om betekenis te versterk	5–6 - Toon, register, styl en woordeskat minder gepas vir doel, gehoor en konteks nie - Taalgebruik baie basies - Toon en woordkeuse skaars toepaslik - Baie beperkte woordeskat	0–3 - Taal onverstaanbaar - Toon, register, styl en woordeskat nie gepas vir doel, gehoor en konteks - Woordeskat so beperk dat dit onmoontlik is om sin te maak
	Lae vlak 13 - Taalgebruik uitstekend en toon is retories effektief - Grammatika en spelling feitlik foutvry - Baie goed tot knap gedaan	10 - Taalgebruik toepaslik en oor die algemeen effektief - Toon gepas en effektief - Enkele foute in grammatika en spelling - Goed gedoen	7 - Voldoende taalgebruik, maar teenstrydighede word opgemerk - Toon oor die algemeen gepas en beperkte gebruik van retoriese middele	4 - Taalgebruik onvoldoende - Weinig indien enige sinsverskeidenheid - Woordeskat baie beperk	
STRUKTUUR Kenmerke van teks; Paragraafontwikkeling en sinskonstruksie	5 PUNTE - Uitstekende ontwikkeling van onderwerp - Uitsonderlike detail - Sinne en paragrawe uitsonderlik gekonstrueer	4 - Logiese ontwikkeling van details. - Samehangend - Sinne en paragrawe logies en toon variasie	3 - Relevante detail ontwikkel - Sinne en paragrawe goed gekonstrueer - Opstel maak nog sin	2 - Sommige punte geldig - Sinne en paragrawe foutief - Opstel maak nog effens sin	0–1 - Noodsaaklike punte ontbreek - Sinne en paragrawe foutief - Opstel maak nie sin nie

Kopiereg voorbehou

Blaai om asseblief

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR TRANSAKSIONELE TEKSTE – HUISTAAL [25 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik 13–15	Knap 10–12	Gemiddeld 7–9	Elementêr 4–6	Onvoldoende 0–3
INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT Respons en idees; Organisering van idees vir beplanning; Doel, gehoor, kenmerke/konvensies en konteks 15 PUNTE	- Respons uitsonderlik, bo verwagting - Idees intelligent en volwasse - Grondige kennis van kenmerke van die soort teks - Skryfstuk behou fokus - Samehang in inhoud en idees - Idees behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun - Gepaste en akkurate formaat	- Respons baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks - Behou fokus – geen afwyking nie - Samehang in inhoud en idees; baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun - Gepaste formaat met onbeduidende foute	- Respons voldoende en toon voldoende kennis van kenmerke van die soort teks - Nie heeltemal gefokus nie - enkele afwykings - Redelike samehang in inhoud en idees - Sommige detail ondersteun die onderwerp - Formaat oorwegend gepas, maar met enkele foute	- Basiese respons, toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks - Aanduiding van fokus, maar met afwykings - Inhoud en idees nie altyd samehangend nie - Min detail ondersteun die onderwerp - Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas. - Kritiese foute begaan	- Respons toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie - Betekenis onduidelik met groot afwyking - Geen samehang in idees en inhoud nie - Baie min detail ondersteun die onderwerp - Nodige reëls van formaat nie toegepas nie
TAAL, STYLEN REDIGERING Toon, register, styl, doel/effek, gehoor en konteks;. Taalgebruik en konvensies; Woordkeuse; Punktuasie en spelling 10 PUNTE	- Toon, register, styl en woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks - Grammatika akkuraat en goed gekonstrueer - Feitlik foutloos	- Toon, register, styl en woordeskat, baie geskik vir doel, gehoor en konteks - Grammatika oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer; - Baie goeie woordeskat - Oorwegend foutloos	- Toon, register, styl en woordeskat, geskik vir doel, gehoor en konteks - Enkele grammatikafoute - Voldoende woordeskat - Foute belemmer nie betekenis nie	- Toon, register, styl en woordeskat minder geskik vir doel, gehoor en konteks - Grammatika onakkuraat met etlike foute - Basiese woordeskat - Betekenis belemmer	- Toon, register, styl en woordeskat stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie - Besaai met foute en verwarrend - Woordeskat nie geskik vir doel nie - Betekenis ernstig belemmer